Seppo Loikkanen 2.5.2018

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Viite: valiokunnan kuuleminen 4.5.2018 VNS 1/2018 vp

ASIA: VALTIONEUVOSTON SELONTEKO JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMASTA VUOSILLE 2019 - 2022

- **ÖLJYSUOJAMAKSU, ÖLJYJÄTEMAKSU JA ÖLJYSUOJARAHASTO**

Eduskunnan ympäristövaliokunnan pyydettyä kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta asiasta Neste Oyj esittää kunnioittavasti seuraavaa. Lausunto keskittyy ainoastaan öljysuojamaksun ja öljyjätemaksun tarkasteluun.

Osana julkisen talouden suunnitelman aineistoa julkaistiin norminpurkua käsittelevä kalvosarja, jossa mainitaan hyvin lyhyesti "öljysuojamaksusta ja öljyjätemaksusta luopuminen". Asiaa ei avattu laajemmin, ja seurauksena onkin ollut väärinkäsityksiä.

Neste ja öljysuojamaksu

Öljysuojamaksu maksetaan maahantuodusta öljystä. **Neste on maksun pääasiallinen maksaja**, koska yhtiö tuo maahan raakaöljyn jalostettavaksi, ja maksoi esim. viime vuonna öljysuojamaksua 7,2 miljoona euroa. Neste vie yhä kasvavan määrän jalostettuja öljytuotteita, esimerkiksi viime vuonna dieselöljy oli Suomen suurin vientituote. Koska muilla kilpailijamailla vastaavaa maksua ei ole, kuormittaa tämä vientiä ylimääräisesti.

Öljysuojarahasto

Öljysuojamaksulla on kerätty varoja öljysuojarahastoon. Rahaston **tarkoitus on rahoittaa öljyvahinkoihin varautumista, torjuntavalmiutta ja isännättömien kohteiden kunnostusta**. Tässä yhteydessä on huomattava, että tapahtuvat öljyvahingot maksaa ensisijaisesti niiden aiheuttaja tai merikuljetusten osalta mukaan voi tulla kansainvälinen vastuu- ja korvausjärjestelmä.

Öljysuojarahastoa ei käsityksemme mukaan olla lakkauttamassa. Rahastolla on tärkeä tehtävä ja **kannatamme sen säilyttämistä**.

Öljysuojamaksusta

Nykyisentyyppisen öljysuojamaksun epäkohtiin on kiinnitetty toistuvasti huomiota. Eduskunta on lausunut asiasta kahden eri käsittelyn yhteydessä, viimeksi silloin, kun maksun väliaikaista korotusta käsiteltiin. Valtiontalouden tarkastusvirasto suositti tarkastuskertomuksessaan 2/2014 rahastolain kehittämistä laajapohjaisemmaksi. Viimeksi dosentti Kalle Määttä asiantuntijalausunnossaan (31.5.2015) esitti nykyisenkaltaisesta maksusta luopumista ja vastaavien varojen kerryttämistä valmisteverotuksen yhteydessä.

Seppo Loikkanen 2.5.2018

Neste katsoo, että öljysuojarahaston talouden turvaaminen voitaisiin laajapohjaisemmin hoitaa muuttamalla **maksun keruu osaksi valmisteverotusta**. Polttoaineiden valmisteverotaulukossa on nykyisin *huoltovarmuusmaksu* korvamerkittynä huoltovarmuuden tarpeisiin. Hallinnollisesti yksinkertaisena toimena se voitaisiin laajentaa *huoltovarmuus- ja öljysuojamaksuksi*. Öljysuojarahaston vuotuisen 8-10 miljoonan euron kerryttäminen tarkoittaisi arvioilta noin euron tuhannesosan nousua litrakohtaiseen maksuun.

Maksupohjan laajentaminen ehdotetulla tavalla olisi perusteltua nimenomaan siksi, että polttoaineverotuksen kautta kannettuna maksu kohdistuisi selvemmin Suomessa käytettävän öljyn/öljytuotteiden aiheuttamaan riskiin. Nykyinen tuonnista tai kauttakuljetuksesta perittävä maksu ei myöskään enää ole millään tavalla ohjaava, kun maksun kaksinkertaisena periminen kuljetettaessa öljy muulla kuin kaksoispohjalla varustetulla säiliöaluksella on käynyt merkityksettömäksi, koska kaikki alukset ovat nykyisin kv-sopimuksiin perustuen kaksoisrunkoisia.

Muutos palvelisi myös **norminpurkua** vähentämällä yritysten ja viranomaisen hallinnollista taakkaa. Nykyisellään yhtiöt antavat sekä öljysuojamaksuista, öljyjätemaksuista että valmisteveroista verolajeittain ilmoitukset, jotka viranomainen puolestaan tarkastaa. Muutoksella päästäisiin useasta toisestaan poikkeavasta mutta päällekkäisestä menettelystä yhteen.

Öljyjätemaksu

Öljyjätemaksu - joka maksetaan myydystä voiteluöljystä (5,75 s/kg) - luotiin aikoinaan kattamaan voiteluöljyjen jätehuollosta aiheutuvia kustannuksia. Maksua ei ole vuosiin käytetty siihen tarkoitukseen, koska jätehuolto on toiminut kaupalliselta pohjalta ilman avustuksia.

Tarpeettomaksi käynyt maksu voitaisiin lakkauttaa. Sen korvaajaksi ympäristöministeriö on alan toimijoiden kanssa valmistellut lähes valmiiksi modernin ns *Green Deal* -sopimuksen, jossa toimijat sitoutuvat kukin omalta osuudeltaan öljyjätteiden laadukkaaseen keruuseen ja uudelleenkäsittelyyn, tavoitteena minimoida järjestetyn toiminnan ulkopuolelle jäävien öljyerien määrä.

Yhteenvetona

Neste pitää järkevänä:

- öljysuojarahaston toiminnan jatkamista
- öljysuojarahaston tarvitseman pääoman kerryttämistä valmisteverotuksella, esim. korvamerkityn huoltovarmuus- ja öljysuojamaksun muodossa
- öljyjätemaksun lakkauttamista ja alan jätehuollon hoitamista Green Deal-mallilla.

Kunnioittavasti

Seppo Loikkanen
yhteiskuntasuhdepäällikkö